

โครงการอ่างเก็บน้ำแม่แคมอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดแพร่

พระราชดำริ :

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

แนวพระราชดำริ :

พระราชดำริ เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๕ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยเปาะตามพระราชดำริ และทรงเยี่ยมราษฎร ณ บริเวณอ่างเก็บน้ำห้วยเปาะในท้องที่บ้านลู ตำบลห้วยหม้าย อำเภอสอง จังหวัดแพร่ และมีพระราชดำริเกี่ยวกับงานชลประทาน ว่าควรพิจารณาวางแผนโครงการและก่อสร้างอ่างเก็บน้ำตามลำน้ำสาขาต่าง ๆ ของแม่น้ำยม เพื่อจัดหาน้ำให้ราษฎรหมู่บ้านต่าง ๆ ในเขตอำเภอสอง และอำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ สามารถมีน้ำทำการเพาะปลูกได้ทั้งในฤดูฝน-ฤดูแล้ง และมีน้ำใช้เพื่อการอุปโภคตลอดปีด้วย ตามที่ราษฎรหมู่บ้าน ต่าง ๆ ได้ทูลเกล้าฯ ถวายฎีกาขอพระราชทานโครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำ เพื่อพิจารณาดำเนินการโดยเร่งด่วนตามความเหมาะสมต่อไป ไม่เพียงดื่มและใช้ แต่มีไว้เพิ่มคุณภาพชีวิต แม้ว่าในภาคเหนือของไทยจะมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติอยู่มาก แต่ปัญหาภัยแล้งกลับเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นทุกปี จากคำร้องเรียนของประชาชน จำนวน ๕ หมู่บ้าน ในตำบลสวนเขื่อน อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ซึ่งประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำสำหรับอุปโภคบริโภค และประกอบอาชีพในฤดูแล้ง ติดต่อกันเป็นเวลาหลายปี จึงได้เรียกร้องให้สภาตำบลสวนเขื่อน เสนอโครงการสร้างอ่างเก็บน้ำเพิ่มเติม และอ่างเก็บน้ำห้วยแม่แคมก็เป็นอีกหนึ่งโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่พระราชทานเพื่อบรรเทาทุกข์ให้กับราษฎร เพิ่มประโยชน์ใช้สอย ในช่วงแรกมีการคาดการณ์ไว้ว่าอ่างเก็บน้ำห้วยแม่แคม จะเป็นเพียงงานชลประทานขนาดเล็กที่ช่วยแก้ปัญหาภาวะแห้งแล้ง และตอบสนองความต้องการน้ำขั้นพื้นฐาน คือ การอุปโภคบริโภค และทำการเกษตรขนาดย่อมให้กับชาวบ้าน แต่หลังจากการศึกษาภูมิประเทศ และสภาพทางอุทกวิทยา (Hydrology) ซึ่งเป็นการศึกษาทรัพยากรน้ำ รวมทั้งการเคลื่อนที่ และการดูแลน้ำอย่างยั่งยืนแล้ว พบว่าสามารถสร้างทำนบกั้นน้ำเพื่อปิด ลำห้วยและเก็บกักน้ำได้ แต่อ่างเก็บน้ำแม่แคมจะมีขนาดและค่าใช้จ่ายในการก่อสร้างสูงเกินงานชลประทานขนาดเล็ก จึงขยายไปเป็นโครงการขนาดกลางซึ่งเก็บน้ำได้มากกว่า ? สิ่งดี ๆ ที่มาพร้อมสายน้ำ การสร้างอ่างเก็บน้ำแม่แคม นอกจากจะทำให้ชาวบ้านมีน้ำอุปโภคบริโภคตลอดทั้งปีแล้ว ยังสามารถแจกจ่ายสำหรับทำการเกษตรได้ในพื้นที่มากกว่า ๗, ๕๐๐ ไร่ ทั้งยังช่วยป้องกันปัญหาอุทกภัยในเขตตัวเมือง เป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ นอกจากนี้ยังเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของชาวจังหวัดแพร่อีกด้วย

ที่ตั้งของโครงการ :

ตำบลร่องฟอง ตำบลบ้านถิ่น ตำบลน้ำชำ ตำบลเหมืองหม้อ ตำบลลากูจนาและตำบลป่าแดง อำเภอเมือง จังหวัดแพร่

วัตถุประสงค์โครงการ :

1. ใช้เป็นแหล่งกักเก็บน้ำไว้ช่วยเหลือการเพาะปลูกให้แก่พื้นที่บางส่วนในเขตตำบลร่องฟอง ตำบลบ้านถิ่น ตำบลน้ำขำ ตำบลเหมืองหม้อ ตำบลกาญจนนาและตำบลป่าแดง อำเภอเมือง จังหวัดแพร่
2. เป็นแหล่งน้ำสำหรับการอุปโภค-บริโภคในช่วงฤดูแล้งของราษฎร และสัตว์เลี้ยงในเขตโครงการ
3. เพื่อยกฐานะความเป็นอยู่ของราษฎรที่อยู่ในเขตพื้นที่โครงการ และบริเวณใกล้เคียงให้ดีขึ้นเป็นแหล่งแพร่ และเพาะขยายพันธุ์ปลาน้ำจืดให้ราษฎรได้บริโภคและเป็นรายได้เสริม

สภาพทั่วไป

หน่วยงานผู้ดำเนินงาน /หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง :

- กรมชลประทาน

ระยะเวลาก่อสร้าง : แผนการดำเนินการ 4 ปี (2553-2556)

รายละเอียดโครงการ

(1) ทำนบดิน :-

- พื้นที่รับน้ำฝน	59.00 ตร.กม.
- ปริมาณฝนเฉลี่ยทั้งปี	1,074.10 มม.
- ปริมาณน้ำไหลลงอ่างฯในเกณฑ์เฉลี่ยต่อปี	14.94 ล้าน ลบ.ม.
- ระดับสันเขื่อน	+273.20 ม.(รทก.)
- ระดับน้ำสูงสุด	+271.70 ม.(รทก.)
- ระดับน้ำเก็บกัก	+270.00 ม.(รทก.)
- ระดับน้ำต่ำสุด	+248.00 ม.(รทก.)
- ความสูงเขื่อน	34.20 ม.
- ความยาวของสันเขื่อน	280.00 ม.
- ความกว้างของสันเขื่อน	8.00 ม.
- ความจุเขื่อนที่ระดับเก็บกัก	8.55 ล้าน ลบ.ม.
- ความจุเขื่อนที่ระดับต่ำสุด	0.35 ล้าน ลบ.ม.
- น้ำใช้งานระหว่างปี	8.20 ล้าน ลบ.ม.
- ราคาค่าก่อสร้าง	375.00 ล้านบาท

(2) ทางระบายน้ำล้น :-

- ระบายน้ำสูงสุดได้	197.00 ลบ.ม./วินาที
---------------------	---------------------

(3) ท่อส่งน้ำ (Canal Outlet) :-

- ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง	1.00 ม.
- ปริมาณน้ำไหลผ่านท่อ	5.125 ลบ.ม./วินาที

(4) ระบบส่งน้ำและอาคารประกอบ :-

- ฝ่ายทดน้ำของราษฎร จำนวน	15 แห่ง
ฝันน้ำเข้าสู่ระบบเหมืองเดิมต่อไป	
- พื้นที่ชลประทาน	7,500 ไร่
- พื้นที่ส่งน้ำฤดูแล้ง	1,000 ไร่

ความก้าวหน้าโครงการ

ด้านออกแบบ

- กรมดำเนินการออกแบบเอง ผลงานแล้วเสร็จ 100%

ด้านที่ดิน

- ดำเนินการปักหลักเขตแล้วเสร็จ
- ดำเนินการรังวัดแบ่งแยกแปลงกรรมสิทธิ์ที่ดินแล้วเสร็จ
- อยู่ระหว่างการตรวจสอบทรัพย์สินเพื่อจ่ายค่าทดแทนต่อไป

ด้านป่าไม้

- ดำเนินการขอใช้พื้นที่ป่าไม้แล้ว ตามหนังสือเลขที่ กษ 0303/38 ลงวันที่ 27 มิถุนายน 2546

- ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดแพร่ แจ้งผลการตรวจสอบสภาพป่าเสนออธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช ตามหนังสือที่ พร.0013/14468 ลงวันที่ 20 ตุลาคม 2546 กรมป่าไม้ส่งหนังสือถึงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดแพร่ ขอให้จำแนกป่าโซน E และโซน C แต่ละประเภทเนื้อที่เท่าใด สำหรับโซน C ขอให้รายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้วย ตามหนังสือกรมป่าไม้ ที่ ทส.1602.4/109 ลงวันที่ 8 มกราคม 2550

- โครงการก่อสร้าง 2 ส่งรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อม เสนอทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดแพร่ เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2550 เนื่องจากพื้นที่อยู่ในเขตป่าเพื่ออนุรักษ์ (โซน C) เนื้อที่ 50-2-00 ไร่ ตามหนังสือที่ กษ 0313.14/222 ลงวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2550

- ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดแพร่ส่งรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมถึงกรมป่าไม้ ตามหนังสือที่ พร.0013.4/3402 ลงวันที่ 1 มีนาคม 2550 ซึ่งกองการอนุญาตเสนอให้ส่วนวิจัยและพัฒนาตามหนังสือที่ พร.76401/172 ลงวันที่ 14 พฤษภาคม 2550

- สำนักชลประทานที่ 4 ส่งคำขอใช้พื้นที่ป่าไม้ เพื่อก่อสร้างถนนทดแทน และที่ทำการบ้านพัก พร้อมหนังสือขอความเห็นชอบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กรณีพื้นที่มีมากกว่า 20 ไร่ ตามหนังสือที่ กษ 0313/412 ลงวันที่ 27 สิงหาคม 2550 และที่ กษ 0313/670 ลงวันที่ 4 กันยายน 2550

ผลการดำเนินงานและกิจกรรมโครงการ :

- สามารถส่งน้ำให้แก่พื้นที่เพาะปลูกทั้งสิ้น 7,500 ไร่
- เพื่ออุปโภคและบริโภค
- สามารถช่วยป้องกันและบรรเทาอุทกภัยในเขตตัวเมืองแพร่ได้
- ใช้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของราษฎรที่อาศัยอยู่บริเวณใกล้เคียงได้
- สามารถใช้อ่างฯ เป็นแหล่งแพร่และขยายพันธุ์ปลาและสัตว์น้ำชนิดอื่น ๆ ได้

ผลการดำเนินงานในปัจจุบัน

- อยู่ระหว่างดำเนินการรังวัดปักหลักเขต (ถนนทดแทนฯ ,ห้วยงาน)
- อยู่ระหว่างการตรวจสอบทรัพย์สินเพื่อจ่ายค่าทดแทน (บริเวณอ่างฯ)
- อยู่ระหว่างการพิจารณาการขอใช้พื้นที่ของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (บริเวณอ่างฯ,ที่ทำการ ,ถนนทดแทนฯ)
- ดำเนินการจัดทำประมาณการและจัดทำเอกสารประมูลจ้างแล้วเสร็จ

ปัญหาและอุปสรรค

- ยังไม่ได้รับอนุญาตให้ใช้พื้นที่ป่า

ผู้ได้รับประโยชน์ :

เป็นแหล่งน้ำสำหรับการอุปโภค-บริโภคในช่วงฤดูแล้งของราษฎร และสัตว์เลี้ยงในเขตโครงการ

ที่มาของข้อมูล :

<http://www.rid.go.th/royalproject/>

ผู้ที่เกี่ยวข้อง : กรมชลประทาน

เบอร์ติดต่อ :-